

elyazmasi.org Ortadoğu Masası

	KATAR
---	--------------

Yüzölçümü: 11,437 km²

Sınırları: toplam: 60 km

sınır komşuları: Suudi Arabistan 60 km

Din: Müslüman %95

Diller: Arapça (resmi), İngilizce

Yönetim biçimi: İslam Hukukuna Dayalı

Başkent: Doha

Bağımsızlık günü: 3 Eylül 1971 (İngiltere'den)

Milli bayram: Bağımsızlık günü, 3 Eylül (1971)

GSYİH: Satınalma Gücü paritesi - 15.1 milyar \$ (2000 verileri)

Coğrafi Konum:

Coğrafi durumu: Ortadoğu ülkelerinden sayılan ve Basra Körfezi üzerinde bir yarımada olan Katar, güneyden Suudi Arabistan diğer yönlerden Basra Körfezi'yle çevrilidir. Batıdaki tepelik bölge dışında kalan kısmı düzlük ve geneli çöldür. Tarıma elverişli arazisi çok azdır. Nüfus daha çok kıyı bölgelerde toplanmıştır. Yaz döneminde sıcaklık yüksek yağmur azdır. Körfez kıyısında bulunan başkent Devha'da Haziran - Eylül arasında sıcaklık ortalaması 50 derecedir. Yıllık yağış ortalaması ise 75 mm.'dir.

Nüfus Yapısı:

Nüfus: 863,051 (Temmuz 2005 verileri)

Nüfus artış oranı: 2.61% (2005 verileri)

Mülteci oranı: 15.17 mülteci/1,000 nüfus (2005 tahmini)

Bebek ölüm oranı: 21.44 ölüm/1,000 doğan bebek (2001 tahmini)

Ortalama hayat süresi: toplam nüfus: 73.67 yıl

erkeklerde: 71.15 yıl

kadınlarda: 76.32 yıl (2005 verileri)

Ortalama çocuk sayısı: 3.17 çocuk/1 kadın (2001 tahmini)

HIV/AIDS - hastalıklarına yakalanan yetişkin sayısı: %0.09 (1999 verileri)

Ulus: Katarlı

Nüfusun etnik dağılımı: Arap %40, Pakistanlı %18, Hintli %18, İranlı %10, diğer %14

Din: Müslüman %95

Diller: Arapça (resmi), İngilizce

Okur yazar oranı: 15 yaş ve üzeri için veriler

toplam nüfusta: %89

erkekler: %89,1

kadınlar: %88,6 (2004 verileri)

Tarihi:

Katar, Hz. Ebu Bekir döneminde İslâm topraklarına katılmıştır. Emeviler döneminde bazı ayaklanmalara şahit olan ve zaman zaman bağımsız yönetimlerce yönetilen Katar'a 899'da Karmatiler hâkim oldular. İsmailiye Şiasının aşırılarından olan ve Fatimiler'e bağlanan Karmatiler Katar'ın yanı sıra Körfez'deki geniş bir alana hükmetmişlerdir. Karmatilerin hâkimiyeti 1058'deki halk ayaklanmasına kadar sürdü. Bundan sonra bölge yerel kabile şeyhlerinin yönetiminde kaldı. 1520'de Katar'ı Portekizliler işgal ettiler. Ancak Portekizliler çok fazla kalmadılar ve onların çekilmesinden sonra Beni Halid kabilesi bölgeye hükmetmeye başladı. 1766'da Utub kabilesinin el-Halife ailesi mensupları Katar'a yerleştiler. Burada inci avcılığı ve ticaretiyle uğraşmaya başladı ve 1783'te de bir bölgesel yönetim oluşturdular. Bu yönetim 1867'ye kadar yine el-Halife ailesinin yönetiminde olan Bahreyn'e tabi kalmıştır. Daha sonra Bahreyn'den bağımsız bir kimlik kazandı. 1871'de Katar'a bir Türk birliği yerleştirildi ve bölge Osmanlı Devleti'ne tabi oldu. Türk askeri birliği Katar'da 1915'e kadar kaldı. 1916'da imzalanan bir anlaşmayla Katar İngilizlere tabi oldu. Ülkenin İngilizlere tabi olduğu dönemdeki Katar yönetimi Şeyh Abdullah bin Câsim'deydi. 1970'de İngilizler Katar'dan askerlerini çektiler ve 3 Eylül 1971'de de yerli yönetici Ahmed bin Ali'ye de emirlik unvanı verildi. Böylece Katar, bağımsızlık yoluna girmiş oldu. 22 Şubat 1972 tarihinde Halife bin Hammad emirliğe getirildi. O tarihten buyana Katar emirliğini bu kişi sürdürmektedir. Halife bin Hammad 1977'de başbakanlık ve savunma bakanlığı görevlerini de üstlendi.

Karasuları ve Basra Körfezi içindeki Havar adaları konusunda Bahreyn'le arasında bir anlaşmazlık bulunmaktadır. (Bu konuda Bahreyn'in dış problemlerine bkz.) Suudi Arabistan'la arasındaki sınır anlaşmazlığı 20 Aralık 1992'de imzalanan bir anlaşmayla sonuçlandırıldı.

Ekonomisi:

GSYİH: \$19.49 milyar

GSYİH – reel büyüme: %8.7

Kişi Başına Düşen Milli Gelir: \$23,200

GSYİH – sektörel bileşim: Tarım: %0.3 Sanayi:% 58.2 Hizmet:% 41.5

Enflasyon oranı:%3

İş gücü: 140,000

İş gücü – sektörel dağılım: Tarım: veri yok Sanayi: veri yok Hizmet: veri yok

İşsizlik oranı: %2.7

Yoksulluk sınırı altındaki nüfus oranı: veri yok

Bütçe: Gelir: \$10.17 milyar **Gider:** \$7.61 milyar

Sanayi: Ham petrol ve arıtma, gübre, petrokimyasallar, çimento

Tarım ürünleri: Meyve, sebze, kümes hayvanı, süt ürünleri, et, balık

Petrol üretim: 790,000 varil/gün

Petrol tüketim: 30,000 varil/gün

Doğalgaz üretim: 32.4 milyar m küp

Doğalgaz tüketim: 18.2 milyar m küp

İhracat: \$15 milyar

İhracat ürünleri: Petrol ürünleri %80, gübre, çelik

İhracat ortakları: Japonya 41%, Güney Kore 16.6%, Singapur 8.6%

İthalat: \$6.15 milyar

İthalat ürünleri: Makine ve parça, gıda, kimyasallar

İthalat ortakları: Fransa 18.7%, İngiltere 10.6%, Almanya 9.8%, Japonya 9.8%, ABD 8.4%, İtalya 5.9%

Dış borç: \$18.62 milyar

Türkiye ile İlişkileri:

Türkiye-Katar Ekonomik İlişkileri

OPEC içerisinde en yüksek Kişi Başına Yurtiçi Hasıla'ya ve Rusya ile İran'dan sonra dünyanın en büyük üçüncü (%9,2) doğalgaz rezervlerine sahip olan Katar, başta petrol ve petrokimya ürünleri dışsattımına karşılık, ihtiyacı olan gıda ürünleri ile yarı dayanıklı ve dayanıklı her türlü tüketim malını ithalat yoluyla temin etmektedir.

Katar Planlama Kurulu tarafından ahiren yayımlanan dış ticaret istatistiklerine göre, 2002 yılında 39,2 milyar Katar Riyali (10,7 milyar ABD Doları) ihracat yapan Katarın ithalatı ise 14,7 milyar Katar Riyali (4 milyar ABD Doları) olarak açıklanmıştır. İhracatta ilk sırada %47,5'lik payla Japonya yer alırken, Güney Kore % 16 ve Singapur %9,5 oranla ikinci ve üçüncü sıralarda yer almışlardır. İthalatta ise % 13 oranla birinci sırada bulunan ABD'yi % 10,5 payla Japonya, % 9'la da İtalya izlemektedir.

Katar'ın ithalatında en önemli yeri %7'lik payla oto ve oto yedek parçaları tutmaktadır. İkinci en büyük ithal malı grubunu ise, % 6 oranla, makine ve mekanik aletler oluşturmaktadır. Toplam ihracatın %91'ini petrol ve doğal gazı da içeren mineral yakıtlar ve ürünler oluşturur. Plastik ve türevleri % 2,5 oranla ikinci en büyük ihraç malı grubu durumundadır.

Katar'ın ülkemizden yaptığı ithalatta, makine, motorlu araç ve parçaları, demir-çelik ve alüminyum ile gıda maddeleri ilk üç sırayı almaktadır. (toplam 5,5 milyon ABD Doları) Mobilya, halı ve yer döşemeleri; tekstil ürünleri ve diğer maddeler ihracatımızın tutarı ise 2,5 milyon ABD Doları'dır.

Ülkemize Katar'dan yapılan ithalatta ise en önemli grubu 3,5 milyon ABD Doları ile petrokimya ürünlerinden etilenpolimerlerin oluşturduğu gözlenmektedir. Amonyak türevleri ve işlenmemiş hayvan derisi Katar'dan ithal ettiğimiz diğer ürünlerdir. Kitap, makine, hayvansal ve bitkisel yağ ile spor aletleri Katar'dan Türkiye'ye yönelik reeksport ürünleri arasında bulunmaktadır.

Türkiye-Katar İş Konseyi'nin mümkün olan en kısa sürede kurulması, ülkemize daha çok yatırım çekilebilmesi açısından gereklidir. Katar Sanayi ve Ticaret Odası ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) arasında işbirliği tesis edilmesi amacıyla 18 Ekim 2000 tarihinde Doha'da imzalanan Mutabakat Zaptıyla, iki kurum arasında bir ekonomik işbirliği komitesi kurulması hedeflenmişse de, Katar tarafı bu Komite yerine bir İş Konseyi kurulması önerisinde bulunmuş, ancak Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Türkiye-Katar İş Konseyi'nin kurulabilmesi için yeter sayıda (25) işadamımızın ilgi göstermediğini bildirmiştir. Katar Devleti Başbakan Birinci Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Şeyh Hamad Bin Jassem Bin Jabor Al Thani'nin 6-7 Ekim 2003 tarihlerinde gerçekleştirdiği Türkiye ziyaretiyle eşzamanlı olarak TOBB ve Katar Sanayi ve Ticaret Odası arasında ikili işbirliğinin geliştirilmesi ve bilgi değişimini öngören bir mutabakat zaptı imzalanmıştır.

11 Mart 1985 tarihli, Türkiye-Katar Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşması uyarınca kurulan Ekonomik ve Teknik İşbirliği Karma Komisyonu (KEK) I. Dönem Toplantısı 18-20 Mayıs 1991 tarihlerinde Doha'da yapılmıştır. Anılan Komisyonun II. Dönem Toplantısı ise, 10 yıllık bir aradan sonra, 22-23 Ekim 2001 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilmiştir. Anılan toplantı sonrasında bir de Mutabakat Zaptı imzalanmıştır.

Türkiye-Katar İlişkileri:

Katar, Türkiye'yle iyi ilişkiler içinde olmayı ve bu ilişkileri geliştirmeyi arzu eden bir ülkedir. Doha Büyükelçiliğimiz 27 Ağustos 1979 tarihinden bu yana faaliyet göstermektedir. 1992 senesinde Ankara'da mukim bir Büyükelçilik açmış olan Katar, ikili ilişkilerimizin geliştirilmesine atfettiği önemin yanısıra, gerek uluslararası forumlarda, gerek Arap alemleri çerçevesinde ülkemiz lehine tutum sergilemektedir. Katar Türkiye'yi bölgenin önemli ülkesi olarak görmektedir. Yönetim ve halkın Türkiye'ye ilişkin izlenimleri genelde olumludur. Osmanlı İmparatorluğu'nun Katar'dan 1915'te çekilmesine rağmen, iki ülke arasındaki tarihi ilişkiler, özellikle ülkeyi yöneten Al Thani ailesinin belleğinde yaşamaktadır. Katar yönetimi, dış politikalarını nüfuzlu Arap ülkelerinin baskısı altında kalmaksızın oluşturmaya çalışmakta, ülkelerinin güvenliği için başta ABD olmak üzere İngiltere ve Fransa gibi güçlü Batılı ülkelerle yapmış buldukları askeri düzenlemelere güvenmekte, bunun yanısıra Türkiye'nin bölgedeki stratejik etkinliğine de önem atfetmektedir.

Katar ekonomik alanda en büyük beklentilerini doğalgaz zenginliğine endekslemiş olup, Türkiye'yle bu alanda işbirliği içinde olmayı ümit etmektedir. Ayrıca, Türk müteahhitlik firmalarının da Katar pazarından genişçe bir pay alabilecekleri düşünülmektedir.

İki ülke arasında bugüne kadar sekiz üst düzey ziyaret gerçekleştirilmiştir. Zamanın Katar Emiri (şimdiki Emir'in 1995'de tahttan indirdiği babası) 1985 yılında, ülkemize, Sayın Kenan Evren 1986'da, Sayın Turgut Özal Başbakan olarak 1990'da, Sayın Süleyman Demirel Başbakanlığı döneminde 1993 yılında Katar'a resmi ziyarette bulunmuşlardır. Dokuzuncu Cumhurbaşkanı Sayın Süleyman Demirel 2-3 Nisan 1999 tarihlerinde Katar'ı ziyaret etmiştir.

8-13 Kasım 2000 tarihleri arasında Doha'da yapılan 9ncü İslam Zirvesi vesilesiyle Sayın Cumhurbaşkanımız ile Dışişleri Bakanı Sayın İsmail Cem Katar'ı ziyaret etmişlerdir. 2001 yılı Mayıs ve Ekim aylarında ise Sayın Bakanımız iki kez İKÖ Dışişleri Bakanları Olağanüstü Toplantısına katılmak üzere Doha'ya gitmiştir.

Katar Emiri Şeyh Hamad bin Khalifa Al-Thani, Sayın Cumhurbaşkanımızın davetine icabetle 25-26 Aralık 2001 tarihlerinde ülkemizi ziyaret etmiştir. Ziyaret sırasında, "Güvenlik İşbirliği", "Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması", "Çifte Vergilendirmeyi Önleme", "Anadolu Ajansı ve Katar Haber Ajansı Arasında Haber İşbirliği" Anlaşmaları ve "Turizm İşbirliği" ve "Türk Standartları Enstitüsü ile Katar Standartlar, Ölçüler ve Tüketicinin Korunması Departmanı Arasında Teknik İşbirliğine İlişkin Mutabakat" Zabıtları olmak üzere toplam 6 anlaşma metni imzalanmıştır.

12 Şubat 2002 tarihinde ülkemizin girişimleriyle İstanbul'da düzenlenen AB-İKÖ Forumuna Katar destek vermiş ve Foruma, Dışişleri Bakanı Şeyh Hamad bin Jassem bin Jabor al Thani katılmıştır.

5 Mart 2003 tarihinde Doha'da yapılan Irak'a ilişkin gelişmelerin ele alındığı İKÖ Olağanüstü Zirve Toplantısı'na dönemin Başbakanı Sayın Bakanımız başkanlığında bir heyetimiz katılmıştır. Sayın Bakanımız Zirve sırasında Katar Emiri ile bölgesel gelişmeler ve ikili ilişkileri ele alan bir görüşme yapmıştır.

Katar Başbakan Birinci Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Şeyh Hamad bin Jassem bin Jabor al-Thani Sayın Bakanımızın davetlisi olarak 6-7 Ekim 2003 tarihlerinde ülkemize bir çalışma ziyaretinde bulunmuştur.

Konuk Bakan, 6 Ekim'de Sayın Bakanımızla görüşmüş, 7 Ekim'de Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından kabul edilmiştir. Konuk Bakan, ziyareti vesilesiyle, Katar Büyükelçiliği'nin yeni binasını da hizmete açmıştır. Konuk Bakan'a bir işadamları grubu eşlik etmiştir. Katar işadamları heyeti de TOBB yetkilileri ve işadamlarımızla temaslarda bulunmuştur.

Kaynaklar:

Wikipedia : www.wikipedia.org

CIA World Fact Book: <http://www.cia.gov/cia/publications/factbook/>

T.C. Dışişleri Bakanlığı: www.mfa.gov.tr

Ülkeler Rehberi: www.ulkeler.net

www.vahdet.com.tr

www.sesrtic.org

Bu kitapçık elyazmasi.org tarafından hazırlanmış olup, bilgilerin bir kısmı tahminidir. Herhangi bir sorunuz, sorunuz olduğunda ya da yanlış bir veri gördüğünüzde lütfen iletisim@elyazmasi.org 'a e-posta atın.